

14.8.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

**Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi
valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja ammatillisesta
koulutuksesta annetun lain muuttamisesta**

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 2.07.2018 päivätyllä kirjeellä pyytänyt muun muassa ammatillisen koulutuksen järjestäjiltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta. Lausunto tulee toimittaa viimeistään 20.8.2018 ministeriön kirjaamon sähköpostiosoitteeseen kirjaamo(at)minedu.fi sekä hallitussihteerille Saara Luukkoselle etunimi.sukunimi(at)minedu.fi.

Pyydettynä lausuntona Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymän yhtymähallitus toteaa luonnoksesta hallituksen esitykseksi seuraavaa.

Ammatillisen koulutuksen valtakunnallista tietovarantoa ehdotetaan laajennettavaksi opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan kuuluvilla tiedoilla sekä tiedoilla muusta ammatillisesta koulutuksesta. Lisäksi laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä harmonisoitaisiin Euroopan unionin tietosuoja-asetuksen kanssa. Ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin lisättäisiin tiedonsaantioikeus henkilökohtaisesta osaamisen kehittämissuunnitelmasta. Oikeus saada tieto säädettäisiin ammatilliselle koulutuksen järjestäjälle sekä työpaikalle, jossa järjestetään koulutusta käytännön työtehtävien yhteydessä tai jossa osoitetaan osaaminen.

Yhtymähallitus pitää tärkeänä esitettyjä laajennuksia ja lain harmonisointia EU:n tietosuoja-asetuksen kanssa.

Muutosten keskeisimmät sisällöt ovat opetus- ja kulttuuriministeriön esityksen mukaan seuraavat.

Voimassa oleva laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä sisältää sääntelyä rekisterien teknisistä ylläpitäjistä ja rekisterinpitäjistä. Tietosuoja-asetuksen voimaan tultua mainitut säännökset eivät terminologisesti kuitenkaan ole enää kaikilta osin mahdollisia. Tietosuoja-asetus ei tunne teknistä ylläpitäjää. Mahdolliset roolit henkilötietojen käsittelyssä ovat rekisteripitäjä, yhteisrekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä. Muita käsitteitä ei suositella käytettävän kansallisessa

14.8.2018

lainsäädännössä.

Tietosuoja-asetus tarkoittaa osin myös rekisteröidylle kuuluvia oikeuksia ja niiden toteuttamiseksi käytettäviä menettelyitä. Esityksen mukaan tietosuoja-asetuksen sisältävät oikeudet voidaan toteuttaa tietosuoja-asetuksen nojalla ilman erillistä sääntelyä. Koska tiedon käsittely perustuu kansalliseen lainsäädäntöön, eivät kaikki tietosuoja-asetuksessa säädetyt rekisteröidyn oikeudet tule kuitenkaan sovellettavaksi. Sovellettaviksi eivät tule 14 artikla toimitettavista tiedoista, kun tietoja kerätään muulta kuin rekisteröidyltä, 17 artikla oikeudesta tietojen poistamiseen, 20 artikla oikeudesta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen taikka 21 artiklassa säädetty oikeus vastustaa omien henkilötietojen käsittelyä.

Yhtymähallitus pitää esitettyjä lisäyksiä perusteltuina ja tärkeinä.

Hallituksen esityksessä esitetään kahta uutta säännöstä tietojen luovuttamisesta ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 44 §:ään ehdotettu koulutuksen järjestäjän oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tieto opiskelijansa aiemmista henkilökohtaisista osaamisen kehittämissuunnitelmista olisi uusi oikeus. Tietosisältö on sellaista, jonka koulutuksen järjestäjä joutuisi joka tapauksessa selvittämään opiskelijan kanssa. Ehdotetun säännöksen perusteella koulutuksen järjestäjä saisi kyseiset laissa säädetyt tiedot suoraan tietovarannosta.

Esityksen mukaan toinen, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 109 §:ään esitetty tiedonsaantioikeus ei ole uusi. Oikeus sisältyy jo voimassa oleviin säännöksiin, mutta ehdotettu 109 §:n 6 momentti tarkentaisi voimassa olevia säännöksiä. Sen työpaikan työnantajan edustajalla, jonka työpaikalla järjestetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta käytännön työtehtävien yhteydessä tai jonka työpaikalla osoitetaan tässä laissa tarkoitettulla tavalla osaamista tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa, olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tieto työpaikalla osaamista hankkivan tai osoittavan opiskelijan henkilökohtaisesta osaamisen kehittämissuunnitelmasta.

Yhtymähallitus pitää esitettyjä lisäyksiä perusteltuina ja tärkeinä.

Hallituksen esityksen vaikutuksista ministeriö toteaa seuraavaa. eHOKS-tietojen tallentaminen rekisteriin ja palvelun kehittäminen sujuvoittaisi opiskelijoiden siirtymiä koulutuksen järjestäjältä toiselle ja saman koulutuksen järjestäjän järjestämään

14.8.2018

koulutukseen palaamista väliaikaisen keskeyttämisen tai eronneeksi katsomisen jälkeen.

Henkilökohtaistamiseen liittyvä päällekkäinen hallinnollinen työ vähenisi, kun koulutuksen järjestäjät saavat käyttöönsä omille opiskelijoilleen aiemmin laadittujen HOKSien ja muun ammatillisen koulutuksen tiedot.

HOKS-tietojen sekä muun ammatillisen koulutuksen tietojen kerääminen laajentaisi Opetushallituksessa kerättävien tietojen määrää.

Opetus- ja kulttuuriministeriö saisi tietoa henkilökohtaistamisen toteutumisesta ammatillisen koulutuksen arviointia, kehittämistä, tilastointia sekä seurantaa varten.

Työelämän näkökulmasta mahdollisuus nähdä eHOKS:n työelämälle suunnatun käyttöliittymän kautta kaikkien kyseisellä työpaikalla osaamista hankkimassa tai osoittamassa olevien eri koulutuksen järjestäjien opiskelijoiden HOKS-tiedot yhdenmukaisella tavalla auttaisi työpaikkoja tarkastelemaan työpaikalla järjestettävää koulutusta työpaikan näkökulmasta kokonaisuutena. Tämä auttaisi myös yhdenmukaistamaan ja selkeyttämään työpaikalla tapahtuvan koulutuksen toteutusprosesseja työelämän näkökulmasta. Lisäksi käyttöliittymän tarjoama yhdenmukainen näkymä HOKS-tietoon auttaisi hahmottamaan työpaikkaa koskevat tiedot helpommin kuin aiemmin, sillä kaikkien koulutuksen järjestäjien tieto on käyttöliittymässä samassa muodossa. Tällä hetkellä HOKS-tiedot ovat eri opintohallintojärjestelmissä ja käyttöliittymät tietoon saattavat olla erilaisia, mikä ei ole käyttäjäystävällistä. HOKS:n hyväksyminen ja muutokset HOKSiin tehtäisiin kuitenkin aina koulutuksen järjestäjän opintohallintojärjestelmässä.

Esityksen taloudellisista vaikutuksista todetaan seuraavaa. Esityksessä ehdotetaan uusiksi tallennettaviksi tiedoiksi eHOKS-tietoja sekä muuta ammatillista koulutusta koskevia tietoja. Koulutuksen järjestäjä kerää ja ylläpitää näitä tietoja omiin järjestelmiinsä jo voimassa olevan lainsäädännön nojalla. Riippuen koulutuksen järjestäjän olemassa olevista järjestelmistä, tallentamiseen kuluva aika voi lisääntyä tai pysyä samana. Toisaalta yhteisestä rekisteristä löytyvät tiedot vähentävät olennaisesti koulutuksen järjestäjän työtä erityisesti nivelvaiheissa. Rajapintojen tekniset muutokset voisivat aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia niiltä osin, kun koulutuksen järjestäjän järjestelmistä siirretään uusia tietoja ja rajapintoja laajennetaan. Esityksellä ei ole kuitenkaan arvioitu olevan vähäistä suurempia taloudellisia vaikutuksia.

14.8.2018

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymällä ei ole huomautettavaa hallituksen esitysluonnoksen sisältöön. Esitetyt muutokset tulevat jonkin verran lisäämään koulutuksen järjestäjien sekä Opetushallituksen tehtäviä. Uusien tehtävien määrää tulee huolella seurata ja mahdollinen lisäys tarvittaessa ottaa huomioon koulutuksen järjestäjien rahoituksessa.

Tuomas Levomäki
yhtymähallituksen puheenjohtaja

Antti Virtanen
kuntayhtymäjohtaja